

بررسی دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

پیرامون عوامل مؤثر بر ازدواج

دکتر محمد علی حرازی^۱ سید محمد حسینی مطلق^۲ - محمدرضا صدریان^۳

چکیده

از اصیل ترین رفتارهای اجتماعی تشکیل خانواده و تلاش برای حفظ بقا است . با توجه باینکه نگرش افراد به ویژه جوانان نسبت به ازدواج و مشکلات و موانع فرا روی آن سهم بسزایی در گرایش آنها نسبت به این امر دارد بررسی دیدگاههای این قشر به ویژه دانشجویان نسبت به ازدواج و تشکیل خانواده با اهمیت تلقی می شود . در پژوهش حاضر بر آن شدیم تا مطالعه ای بر روی ۱۳۰۰ نفر از دانشجویان رشته های روزانه دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد انجام داده و دیدگاههای آنان را پیرامون عوامل مؤثر بر ازدواج بررسی نماییم . این مطالعه که بصورت توصیفی - مقطعی انجام گرفت دانشجویان رشته های مختلف علوم پزشکی به پرسشنامه ای خود ایفا پاسخ دادند . سئوالات پرسشنامه به شکل (Rank list) چند گزینه ای (سئوالات بسته غیر کلاسیک و سئوالات باز) انتخاب گردید . زمان پژوهش در سه ماهه آخر سال ۷۸ و داده ها بوسیله نرم افزار SPSS ثبت و بوسیله آزمونهای آماری (chi-square, oneway Anova) تجزیه و تحلیل گردید . تأکید جامعه مورد مطالعه به نقش مؤثر عوامل معنوی و اخلاقی در زندگی زناشویی از جمله نتایج با اهمیت این پژوهش بود همچنین اکثر متأهلین انگیزه ازدواج خود را آسایش و تکامل روحی و پاسخ به ارضای غرایز فطری قلمداد کردند . مجردین اساسی ترین مشکل ازدواج را عدم یافتن فرد مناسب با توجه به معیارهای خود دانسته و همچنین اکثریت آنها علت عدم ازدواج را نگرانی از افت تحصیلی ذکر کردند . در مجموع صفات اصلی همسر ایده ال برای دانشجویان به ترتیب : ۱- با ایمان بودن ۲- خوش اخلاق بودن ۳- مسئولیت پذیری ۴- وفاداری ۵- وجاهت و زیبایی بود . با توجه به مشکلات و موانع بسیاری که در راه تحقیق امر ازدواج بوسیله جامعه مورد بررسی مطرح گردید سیاستگذاری در جهت رفع این موانع ، تلاشی در خور جهت تسهیل امر ازدواج جوانان محسوب میگردد .

واژه های کلیدی : ازدواج ، دیدگاه ، دانشجویان علوم پزشکی

مقدمه

در چرخه زندگی هر موجود زنده ، تولید مثل جزء لاینفک

۱- استادیار گروه روانپزشکی

۲-۳ دانشجوی پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی شهید صدوقی یزد

حیات تلقی می شود چه ادامه و بقای نسل موجود زنده به این مهم بستگی دارد علاوه بر کنترل داشتن عوامل هورمونی بر رفتارهای غریزی انسان عوامل روانی و نقش آموزش بر رفتارهای او تأثیر بسزایی می گذارند^(۸) انتخاب همسر جزئی از مراحل رشد روانی انسان محسوب می شود^(۹) و امری اجتناب ناپذیر بنظر میرسد^(۱۱) ازدواج بعنوان مهمترین رفتار اجتماعی

رضایت از زندگی و عوامل مؤثر در انتخاب همسر در دانشجویان دختر متأهل دانشگاه‌های علوم پزشکی و شهید باهنر کرمان در سال ۷۴، صورت گرفته نشان داده است هم سطح بودن از لحاظ طبقه اجتماعی و داشتن اشتراک عقاید با رضایت از زندگی ارتباط معنی دار زیادی وجود دارد (۲).

هدف ما در این مطالعه بررسی دیدگاه دانشجویان رشته های روزانه دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد پیرامون عوامل مؤثر بر ازدواج بود و همچنین تعیین نظر جامعه مورد بررسی در مورد سن ازدواج دختر، و پسر، ازدواج دو هم رشته، لزوم وجود دوران نامزدی، مدت نامزدی، ازدواج موقت علل و انگیزه های اصلی ازدواج مشکلات دانشجویان برای ازدواج و تعیین توزیع فراوانی صفات همسر ایده آل از جمله اهداف ویژه این تحقیق بودند. علیرغم برگزاری سمینارهای متعدد در خصوص ازدواج و فعال شدن دفاتر مشاوره دانشجویی در دانشگاههای کشور بنظر می رسد سهولت و یا افزایشی در مورد ازدواج قشر دانشجو حاصل نشده است

امید است با بررسی نتایج تحقیقات متعددی که در زمینه دیدگاههای دانشجویان پیرامون ازدواج صورت می گیرد. برنامه ریزی و سیاستگذاری مناسبی در این زمینه از طرف دست اندرکاران مملکت انجام گرفته و با استفاده از نقطه نظرات جوانان و همفکری با آنها مشکلات فراروی امر ازدواج کاهش یافته و جوانان با انگیزه و رغبت بیشتری به این موضوع توجه نشان دهند.

روش بررسی

این مطالعه صورت توصیفی-مقطعی (Cross Sectional) صورت گرفت. جمع آوری اطلاعات بوسیله پرسشنامه خود ایفا برای مجردین و متأهلین پرسشنامه ای یکسان انجام و سؤالات پرسشنامه بشکل Rank list چند گزینه ای کلاسیک و غیر کلاسیک و همچنین چند انتخابی باز طرح ریزی شده بود. متغیرهای پرسشنامه عبارت بودند از: سن، جنس، رشته تحصیلی، وضعیت تأهل، محل سکونت، سن ازدواج برای دختر و پسر، ازدواج با یکی از دانشجویان هم رشته، وجود دوران نامزدی، مدت زمان مطلوب نامزدی ازدواج در دوران

برای دستیابی به نیازهای عاطفی و کسب امنیت همواره مورد تأیید بوده است. ازدواج رابطه ای پیچیده، ظریف و پویا می باشد و همچنین توجه به کانون خانواده روابط گرم و تعاملات مناسب بین افراد می تواند موجب رشد و پیشرفت انسانها گردد (۱). ازدواج موفقیت آمیز و تشکیل خانواده ای با ثبات تابع عوامل مهمی همچون توانایی برای صمیمی شدن (Intimacy) است. اریکسون سنین ۴۰-۲۰ سالگی را دوره صمیمیت در مقابل در خود فرورفتن و انزوا (Intimacy Versus Self Absorbtrrom Isolation) نامیده است. در امر ازدواج برقراری رابطه ای صمیمی با همسر تکلیفی عمده بحساب می آید و توانایی برقراری چنین صمیمیتی به تحکیم و ثبات ارتباط با همسر و قوام خانواده می انجامد. نسل جوان بهترین و سازنده ترین نیروهای جامعه بوده و پیشرفت و تعالی هر جامعه بستگی به تلاش و همت این قشر دارد (۴). ازدواج یکی از مهمترین مسائل بزرگسالی را در جوامع غربی تشکیل می دهد (۹). با توجه به نقش فرهنگ و اعتقادات مذهبی در کشور و پای بندی جامعه به سن و آداب بنظر میرسد در جامعه ایرانی ازدواج و تشکیل خانواده مهمترین نقش را در دوره بزرگسالی داشته باشد. دانشجویان و به ویژه شاغلین به تحصیل در رشته های علوم پزشکی بدلیل مشغله درسی و همچنین طولانی بودن زمان تحصیل (به ویژه دانشجویان رشته پزشکی) بیش از سایر جوانان موانع و مشکلاتی را فراروی خود در امر ازدواج و تشکیل خانواده مشاهده می کنند با مقایسه سن متوسط ازدواج در جامعه دانشجو و غیر دانشجو سن متوسط ازدواج برای دانشجویان پسر علوم پزشکی ۲۹/۱ سال و دانشجویان دختر علوم پزشکی ۲۷/۲ سال میباشد و در مجموع سن متوسط ازدواج برای این دانشجویان ۳ سال بیشتر از متوسط سن ازدواج جامعه است (۴). مطالعه ای که در دانشگاه علوم پزشکی ایران در سال ۷۴ صورت گرفت اساسی ترین معضل در امر ازدواج بین دانشجویان مشکلات اقتصادی قلمداد شده است و مهمترین علت کاهش ازدواج در دوران دانشجویی در مطالعه دانشگاه علوم پزشکی بیرجند علل اقتصادی، عدم اطمینان به آینده شغلی و عدم شناخت کامل همسر ذکر شده است (۱). همچنین در مطالعه ای که تحت عنوان «بررسی عوامل مؤثر بر میزان

میانگین سن ازدواج برای آقایان $26/78 \pm 2/14$ و برای خانم ها $22/17 \pm 1/97$ سال پیشنهاد گردید ($P = 0.000$).

نظر آقایان در مورد سن پیشنهادی برای مردان $25/94 \pm 2/5$ و برای زنان $21/79 \pm 2/16$ و نظر خانم ها در مورد سن پیشنهادی ازدواج برای مردان $26/47 \pm 1/86$ و برای زنان $22/17 \pm 1/97$ بود در ضمن متأهلین نسبت به مجردین سنین پائین تری را برای ازدواج مردان و زنان پیشنهاد نمودند ($P=0.000$).

در پاسخ به سوال نظر شما راجع به ازدواج با یکی از دانشجویان هم رشته خودتان چیست ؟

۳۸ درصد نسبت به ازدواج با یکی از دانشجویان هم رشته خود نظری نداشتند $29/2$ درصد موافق و $32/8$ درصد مخالف بودند. در حقیقت درصد کمتری از دانشجویان موافق ازدواج با یکی از دانشجویان هم رشته خود هستند و خانم ها بیشتر از آقایان مخالف ازدواج با هم رشته خود هستند و این اختلاف از نظر آماری در حد معنی دار بود ($P=0.015$). دانشجویان شاغل به تحصیل در رشته های پزشکی (پزشکی و دندانپزشکی) نسبت به دانشجویانی که در رشته های غیر پزشکی تحصیل می کنند بیشتر موافق ازدواج به هم رشته خود هستند و دانشجویان غیر پزشکی بیش از دانشجویان رشته های پزشکی مخالف ازدواج با هم رشته خود هستند ($P=0.000$) در ارتباط با سوال فوق متأهلین بیشتر از مجردین مخالف ازدواج با هم رشته خود بودند.

($P=0.002$) دانشجویانی که نسبت به ازدواج با هم رشته خود گزینه نظری ندارم را انتخاب نموده بودند تأثیر این موضوع در امر ازدواج کم اهمیت مطرح کرده اند و موضوعاتی از قبیل علاقه و تفاهم اخلاقی و ایمان را در مورد همسر خود بالاتر از نوع رشته تحصیلی قلمداد کرده اند. در پاسخ به سوال به نظر شما قبل از عقد ازدواج وجود دوران نامزدی لازم است ؟ از میان پاسخ دهندگان $77/3$ درصد موافق دوران نامزدی و $18/6$ درصد مخالف دوران نامزدی و 4 درصد نسبت به این مسئله بی نظر بودند. موافقین با دوران نامزدی، مدت مناسب نامزدی را حداقل یکماه و حداکثر 48 ماه پیشنهاد نمودند و میانگین مدت نامزدی را $6/11 \pm 7/16$ پیشنهاد کردند. آقایان نسبت به خانم ها مدت زمان بیشتری را برای نامزدی پیشنهاد

دانشجویی، ازدواج موقت انتخاب ۵ صفت همسر ایده آل، انگیزه اصلی ازدواج، مشکلات فعلی برای انجام ازدواج، کمک دانشگاه جهت فراهم کردن امکانات ازدواج دانشجویان و مراجعه پاسخ دهندگان به دفاتر مشاوره ازدواج دانشگاه بود. نمونه گیری به صورت سرشماری از 1400 دانشجوی پسر و دختر شاغل به تحصیل در رشته های روزانه دانشگاه انجام که در مجموع 1300 نفر به پرسشنامه پاسخ دادند.

محل انجام تحقیق دانشکده های پزشکی، دندانپزشکی، پرستاری، مامایی و بهداشت بود دانشجویان پزشکی علوم پایه در دانشکده پزشکی و در مورد دانشجویان پزشکی بالینی در بیمارستانهای آموزشی دانشگاه تحقیق صورت گرفت زمان تحقیق ماههای دی بهمن و اسفند ۷۸ بود. داده ها بوسیله نرم افزار SPSS و آزمونهای آماری one way Anova, chi-square تجزیه و تحلیل گردید.

نتایج

از مجموع 1300 نفر دانشجویان مورد بررسی: $30/4$ درصد از افراد مورد مطالعه سن 19 و کمتر داشتند ($20/2$ درصد دختر و $10/2$ درصد پسر) 59 درصد بین 20 تا 24 سال داشتند ($39/8$ درصد دختر و $19/2$ درصد پسر) $10/6$ درصد سن 25 سال و بالاتر را داشتند ($2/4$ درصد دختر و $8/2$ درصد پسر) $0/5$ درصد پاسخ دهندگان دارای حداقل سن (17 سال) و $0/2$ درصد دارای حداکثر سن (38 سال) بودند. $62/4$ درصد مؤنث و $37/6$ درصد مذکر بودند. $52/4$ درصد جامعه مورد بررسی دانشجوی پزشکی و یادندانپزشکی و $47/6$ درصد در سایر رشته های علوم پزشکی شاغل به تحصیل بودند. $89/7$ درصد مجرد و $10/3$ درصد متأهل بودند. در میان افراد مورد مطالعه $23/5$ درصد اولین سال تحصیلی را می گذارند، 9 درصد در سال هفتم و بالاتر و بیشترین افراد مورد مطالعه ($25/2$ درصد) سال دوم تحصیل خود را سپری می کردند. $50/2$ درصد دانشجویان در خوابگاه $39/8$ درصد در منزل والدین و 10 درصد در خارج از خوابگاه یا منزل والدین زندگی می کردند. در پاسخ به سوال بنظر شما سن مناسب ازدواج چه سنی است ؟ آقایان سنین پائین تری را برای ازدواج در مقایسه با خانم ها پیشنهاد دادند. کلاً

هستند همچنین دانشجویان مورد مطالعه با ازدواج موقت دخترها نسبت به ازدواج موقت پسرها بیشتر مخالف می باشند و مخالفت آقایان نسبت به این امر در مقایسه با خانم ها بیشتر بود. عدم پذیرش جامعه مفاسد و آثار سوء مرتبط بر ازدواج موقت- مخالف شتون انسانی بودن از جمله دلایل پاسخ دهندگان بود که مخالف ازدواج موقت جهت حل مشکل ازدواج پسرها و دخترها بودند اکثر مخالفان با ازدواج موقت علل مخالفت خود را زیاد بودن مفاسد و آثار سوء ازدواج موقت و مخالف بودن آن با شتون انسانی ذکر نمودند.

در پرسشنامه خواسته شده بود که ۵ صفت اصلی همسر ایده آل خود را مشخص نمایند نتایج حاصله در مورد ۵ معیار اصلی برای خانم ها به ترتیب با ایمان بودن، خوش اخلاق بودن، مسئولیت پذیری، وفاداری و صبوری و ۵ معیار اصلی برای آقایان به ترتیب با ایمان بودن، خوش اخلاق بودن، مسئولیت پذیری، زیبا بودن و وفاداری در حقیقت ۳ معیار اصلی اول برای هر دو جنس یکسان می باشد (جدول ۱).

کردند ($P = 0.000$) و متأهلین و مجردین تقریباً زمان یکسانی را جهت مدت نامزدی عنوان نمودند که این اختلاف از نظر آماری معنی دار نبود. عدم پذیرش جامعه عدم شناخت کافی نسبت به همسر در طول دوره نامزدی فقدان تعریف واضح و روشن نامزدی، وجود اشکال شرعی از جمله علل مخالفت پاسخ دهندگان بود که مخالف دوران نامزدی هستند.

در رابطه با ازدواج در دوران دانشجویی ۵۴/۴ درصد موافق و ۲۶/۴ درصد مخالف و ۱۹/۱ درصد بی نظر بودند در حقیقت بیش از نیمی از افراد مورد مطالعه با ازدواج دانشجویی موافق بودند و تنها نسبت یک به چهارم آنها مخالف ازدواج در دوران دانشجویی بودند و در پاسخ به موافق بودن با انجام ازدواج موفقیت جهت حل مشکل ازدواج پسرها ۱۵/۹ درصد موافق ۷۹/۶ درصد مخالف و ۴/۵ درصد نظری نداشتند. آقایان بیشتر از خانم ها با ازدواج موقت پسرها موافق بودند و خانم ها بیشتر از آقایان با ازدواج موقت پسرها مخالف بودند ($P = 0.000$) مخالفین و موافقین مجرد و متأهل این سؤال به یک اندازه بود و کلاً چنین می توان نتیجه گرفت که اکثریت دانشجویان مخالف ازدواج موقت جهت حل مشکل پسرها

جدول ۱: توزیع فراوانی نظر جامعه مورد بررسی در مورد پنج صفت اصلی برای همسر ایده آل بر حسب سن

صفت	مردان n = ۴۸۹		زنان n = ۸۱۱		کل ۱۳۰۰ نفر	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
با ایمان بودن	۳۹۲	۸۰/۳	۷۶۳	۹۴/۹	۱۱۵۵	۸۹/۵
خوش اخلاق بودن	۳۸۵	۷۸/۹	۷۴۰	۹۲/۱	۱۱۲۵	۸۷/۱
مسئولیت پذیری	۲۸۲	۵۷/۸	۶۳۵	۷۹	۹۱۷	۷۰/۹
وفاداری	۲۶۳	۵۳/۹	۴۴۲	۶۲/۲	۷۰۵	۶۰/۵
زیبا بودن	۲۷۵	۵۶/۴	۲۵۰	۳۱/۱	۵۲۵	۴۰/۶
صبوری	۱۷۵	۳۵/۷	۲۸۵	۳۵/۵	۴۶۰	۳۵/۶
عفیف بودن	۱۷۲	۳۵/۳	۱۹۸	۲۴/۶	۳۷۰	۲۸/۷
فداکاری	۱۶۶	۳۳/۹	۲۰۱	۲۴/۹	۳۶۷	۲۸/۵
باهوش بودن	۱۱۱	۲۲/۷	۱۳۵	۱۶/۸	۲۴۶	۱۹/۱
پولدار بودن	۶۷	۱۳/۸	۱۳۱	۱۶/۲	۱۹۸	۱۵/۳
دقیق و نکته سنج	۳۸	۷/۸	۵۸	۷/۳	۹۶	۷/۳
با حجاب بودن	۵۴	۱۱	۲۳	۲/۸	۷۷	۶
هنرمند بودن	۳۴	۶/۹	۴۲	۵/۳	۷۶	۵/۹
گوش به فرمان بودن	۲۶	۵/۲	۳۹	۴/۹	۶۵	۵/۱

کردند. پیدا نکردن فرد مناسب نگرانی در مورد افت تحصیلی و عدم اطمینان به آینده شغلی البته آقایان بیشتر از خانم ها از عدم اطمینان به آینده شغلی نگران هستند و خانم ها بیشتر از آقایان از افت تحصیلی بیمناک میباشند (جدول ۲).

متأهلین در پاسخ به سوال انگیزه یا انگیزه های اصلی شما برای ازدواج چه بوده است به ترتیب آسایش و آرامش و تکامل روحی - پاسخ به فطرت و پیشگیری از گناه و در نهایت عشق و محبت را مطرح کردند. خانم ها و آقایان مجرد در مورد مشکلات خود برای ازدواج به ترتیب عوامل زیر را مطرح

جدول ۲: توزیع فراوانی نظر جامعه مورد بررسی در مورد مشکلات ازدواج بر حسب سن

Pvalue	کل (۹۲۹)		زنان n=۵۶۹		مردان n=۳۶۰		مشکل
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
P<0.005	۸۳/۳	۷۷۴	۸۶/۶	۴۹۳	۷۸/۱	۲۸۱	۱- تاکنون فرد مناسبی را منطبق بر معیارهایم پیدا نکرده ام
P<0.05	۵۳	۴۹۲	۴۸/۹	۲۷۸	۵۹/۴	۲۱۴	۲- از افت یا عقب ماندگی تحصیلی نگرانم
P<0.005	۴۹/۸	۴۶۳	۴۰/۶	۲۳۱	۶۴/۴	۲۳۲	۳- عدم اطمینان به آینده شغلی مانع ازدواج می شده است
P<0.005	۴۲/۲	۳۹۲	۴۰/۳	۲۲۹	۴۵/۳	۱۶۳	۴- مسائل فرهنگی و موقعیت اجتماعی من با فرد مورد نظرم بسیار متفاوت است.
P<0.005	۳۵/۲	۳۲۷	۴۱/۸	۲۳۸	۲۴/۷	۸۹	۵- وجود خواهر یا برادر بزرگتر مجرد در خانواده ام مانع ازدواج من است
P>0.1	۳۴/۱	۳۱۷	۳۳/۲	۱۸۹	۳۵/۶	۱۲۸	۶- نمی توانم میزان علاقه ام را به فرد مورد نظرم ابراز دارم و از مخالفت او نیز می ترسم
P<0.005	۳۳/۹	۳۱۵	۳۴/۸	۱۹۸	۲۹/۷	۱۰۷	۷- خانواده ام با ازدواج من و فرد مورد نظر مخالفند
P>0.1	۳۱/۲	۲۹۰	۳۰/۴	۱۷۳	۳۲/۵	۱۱۷	۸- مسائل اقتصادی و توقعات خانواده وی مانع ازدواج من بوده است
P<0.005	۳۰/۱	۲۸۰	۲۵/۷	۱۴۶	۳۷/۲	۱۳۴	۹- با معیارهای انتخاب همسر آشنایی ندارم
P<0.005	۳۰	۲۷۹	۳۳/۲	۱۸۹	۲۵	۹۰	۱۰- فرد مورد نظرم برای تشکیل زندگی مشترک رضایت نداده است
P<0.005	۲۸/۴	۲۶۴	۳۳/۲	۱۸۹	۲۰/۸	۷۵	۱۱- خانواده فرد مورد نظرم با ازدواج ما مخالفند
P>0.1	۲۷/۲	۲۵۳	۲۷/۱	۱۵۴	۲۷/۵	۹۹	۱۲- عدم توفیق در چند خواستگاری قبل مرا محتاط کرده است
P<0.005	۲۵/۲	۲۳۴	۲۸/۸	۱۶۴	۱۹/۴	۷۰	۱۳- به علت مشکل خاصی (جسمی و روانی) که از افزایش آن نگرانم

بحث

در مطالعه ما میانگین سن ازدواج پیشنهادی برای آقایان ۲۶/۲۸ سال و برای خانم ها ۲۲/۱۷ سال بود و میانگین سن ازدواج برای دانشجویان پزشکی ۳ تا ۵ سال بالاتر پیشنهاد شده بود در مقایسه با تحقیقی که در دانشگاه علوم پزشکی ایران شده از این نظر میانگین سن پیشنهادی برای ازدواج با مطالعه ما

دانشجویان در خصوص ازدواج کمک هایی را نظیر اعطاء وام، خوابگاه متأهلین و مشاوره ازدواج از جمله مواردی می دانند که دانشگاه انتظار دارند اما نکته جالب اینکه تنها ۴/۶ درصد از دانشجویان تاکنون به دفاتر مشاوره ازدواج دانشگاه مراجعه کرده اند و حدود ۲۰ درصد هیچگونه اطلاعی از وجود چنین دفاتری نداشتند.

براساس نتایج بدست آمده در این مطالعه اکثریت دانشجویان با ازدواج موقت بعنوان روشی جهت حل مشکل ازدواج مخالف می باشند و خانم ها به خصوص در مورد ازدواج موقت دخترها نسبت به پسرها مخالفت بیشتری داشتند. لازم بذکر است که در خصوص ازدواج موقت متأهلین نیز مخالف این امر بودند در مطالعه دانشگاه علوم پزشکی ایران ۶۳/۱ درصد از آقایان و ۱۲/۸ درصد از خانم ها موافق ازدواج موقت بودند^(۴).

علت مخالفت دانشجویان مورد مطالعه با ازدواج موقت وجود مفاصد زیاد و آثار سوء آن و همچنین مخالف بودن آن با شئونات انسانی ذکر شده است. در مطالعه دانشگاه علوم پزشکی ایران علت مخالفت با ازدواج موقت مغایرت داشتن با شئونات فرهنگی انسانی - ذکر شده بود^(۴).

دانشجویان مورد مطالعه ایمان تفاهم اخلاقی و پای بندی به اصول مذهبی را از نکات بسیار مؤثر در زندگی زناشویی دانسته اند بطوری که با ایمان بودن را اولین صفت همسر ایده آل خود در نظر گرفته اند این مسئله نقش ایمان مذهبی را در جامعه دانشجویی مورد مطالعه نشان می دهد. در این تحقیق تفاهم اخلاقی و پای بندی به اصول مذهبی از اهمیت بالایی برخوردار بود و زیبایی همسر از جمله معیارهای کم اهمیت تلقی شده است. در مطالعه حاضر مهمترین انگیزه برای ازدواج دانشجویان رسیدن به آسایش و آرامش و داشتن یک همدم و همراز و کمترین انگیزه ازدواج را فشار خانواده تشکیل می دهد و این مسئله بسیار اهمیت دارد که فشار اطرافیان و خانواده تقریباً کمترین تأثیر را برای ایجاد انگیزه ازدواج در بین دانشجویان دارد.

مقایسه نتایج ما با نتایج مطالعه دانشگاه علوم پزشکی ایران بر اهمیت دو مشکل در امر ازدواج دانشجویان تأکید دارد اولین مشکل عدم یافتن فرد مناسب و منطبق بر معیارهای افراد و دوم نگرانی در مورد افت یا عقب ماندگی تحصیلی بود^(۴). در حقیقت دانشجویان تأکید بر انطباق معیارهای خود در انتخاب همسر دارند و در عین حال پیشرفت تحصیلی خود را مقدم بر هر امری می دانند. رفع نگرانی دانشجویان در مورد مسائل اقتصادی و آینده شغلی می تواند به دل مشغولی آنها در مورد

تقریباً یکسان می باشد^(۴) می توان علت بالاتر منظور نمودن سن ازدواج جهت دانشجویان پزشکی را شرایط اقتصادی، طول مدت تحصیل و نگرانی در مورد آینده شغلی را از دلایل این امر دانست. در این مطالعه دانشجویان پزشکی بیش از دیگر دانشجویان موافق ازدواج با هم رشته خود بودند مدت تحصیل طولانی و آینده شغلی مشترک و انتظارات نسبتاً "یکسان جامعه از زنان و مردان پزشک باعث می گردد که ازدواج پزشکان و دانشجویان پزشکی اهمیت بیشتری بیابد. در مطالعه ما دانشجویان غیر پزشکی صرفاً هم رشته بودن را در موفقیت یا عدم موفقیت ازدواج دخیل نمی دانند و کلاً متأهلین بیشتر از مجردین نسبت به ازدواج با هم رشته خود مخالفت دارند و مهمترین موضوع را وجود تفاهم اخلاقی و علاقه فیمابین قلمداد کردند با نگاهی به نتایج متوجه می شویم که در مورد ازدواج با هم رشته خود آقایان نسبت به خانم ها بیشتر موافق بوده اند در حالیکه این موضوع برای خانم ها که همراه با بی نظری بیشتری بود ۷۷/۳ درصد از دانشجویان با وجود دوران نامزدی قبل از ازدواج موافق می باشند و میانگین مدت پیشنهادی آنها ۷ ماه می باشد این موضوع تأیید بر این مدعی است که جوانان به شناخت و آگاهی با همسر آینده خود نیازمند میباشند. اختلاف معنی داری در میانگین مدت نامزدی بین متأهلین و مجردین وجود نداشت در مطالعه دانشگاه علوم پزشکی ایران مدت نامزدی پیشنهادی آقایان نسبت به خانم ها مدت کمتری بود^(۴) اما در مطالعه ما آقایان مدت زمان بیشتری را برای دوران نامزدی پیشنهاد کردند. مخالفان وجود دوران نامزدی بیشترین علت مخالفت خود را اشکال شرعی و عدم شناخت کافی از همسر در زمان نامزدی ذکر کرده اند. بیش از نیمی از دانشجویان (۵۴/۴ درصد) با ازدواج در دوران دانشجویی موافق هستند. طولانی بودن مدت تحصیل (بخصوص در رشته پزشکی) شاید یکی از دلایل موافق بودن این دسته از دانشجویان در زمینه ازدواج در دوره تحصیلی می باشد. افزایش سن و افزایش سطح انتظارات خانواده ها و مشکلات اقتصادی فراروی یک فارغ التحصیل نیز می تواند از دلایل ازدواج دوره دانشجویی محسوب شود.

دانشگاه بی اطلاع بودند. فراهم نمودن امکانات مالی و در نظر گرفتن مسکن مناسب و فعالیت بیشتر دفاتر مشاوره دانشجویی از جمله اموری است که امر ازدواج دانشجویان را تسهیل می بخشد

افت تحصیلی بدنبال ازدواج در دوران دانشجویی کمک کند. در جهت فراهم شدن زمینه بهتر برای ازدواج وام ازدواج خوابگاه متاهلین و مشاوره در امر ازدواج مهمترین امکاناتی بود که دانشجویان مورد مطالعه از مسئولین دانشگاه انتظار داشتند. همچنین یک پنجم دانشجویان از وجود دفتر مشاوره ازدواج در

منابع

- ۱- برنشتاین فیلیپ اچ - برنشتاین ماری تی . شناخت و درمان اختلاف های زناشویی (زناشویی درمانی) ترجمه سهرابی حمیدرضا چاپ اول - نشر رسا- تهران ۱۳۷۷صص. ۳-۵.
- ۲- حافظی. فائزه - در تاج محمدعلی. بررسی عوامل موثر بر میزان رضایت از زندگی و نیز عوامل مؤثر در انتخاب همسر در دانشجویان دختر متأهل دانشگاه های علوم پزشکی و شهید باهنر کرمان مجموعه مقالات بررسی نگرش های کاربردی در ازدواج دانشجویان ، ۱۳۷۴، صص. ۲۰۳-۲۰۴.
- ۳- حسن زاده سید مهدی. معیارهای انتخاب همسر - مجموعه مقالات بررسی نگرش های کاربردی در ازدواج دانشجویان - ۱۳۷۴صص. ۳۹-۴۰.
- ۴- حق دوست علی اکبر - رواز کورش - کاملی. جعفر- بررسی دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی پیرامون عوامل مؤثر بر ازدواج - مجموعه مقالات بررسی نگرش های کاربردی در ازدواج دانشجویان - ۱۳۷۴صص. ۲۳۰-۲۲۷-۲۲۴ و ۲۲۲.
- ۵- شهابی محمود - افراد در چه سنی ازدواج می کنند ؟ مجموعه مقالات بررسی نگرش های کاربردی در ازدواج دانشجویان - ۱۳۷۴صص. ۱۷۹-۱۷۵.
- ۶- میری محمدرضا و همکاران - بررسی نگرش و علل کاهش ازدواج در دانشجویان علوم پزشکی بیرجند در سال ۱۳۷۴مجموعه مقالات بررسی نگرش های کاربردی در ازدواج دانشجویان --۱۳۷۴صص. ۱۵۶-۱۴۶-۱۴۴.
- 7- Isiugo-Abanihe uc. *Extramartial-relations and preceptions of HIV/AIDS in Nigeria* Health Transit Rev.1994 Oct; 111.
- 8- Jery M. winer , Nancy A.Breslin. *The Behavioral sciences in psychiatry* 3 rd Edition - willam s & wilkins 1994;90-91-155 .
- 9- Kaplan and Sadock.S . *Synopsis of psychiatry behavioral sciences/chinical psychiatry* eighth edition , williams and wilkins 1998 ; 47-49-679-676-845.